

sygn. akt VII U 672/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Kosicka

po rozpoznaniu 24 marca 2023 r. na posiedzeniu niejawnym w Warszawie

odwołania Z. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W.

z 29 kwietnia 2022 r., znak (...)

o rekompensatę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje Z. M. prawo do rekompensaty od kwietnia 2022 r.;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w W. na rzecz Z. M. 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 672/22

UZASADNIENIE

Z. M. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 29 kwietnia 2022 r. znak: (...), odmawiającej prawa do rekompensaty do emerytury. Ubezpieczony wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz zasądzenie od organu na rzecz odwołującego się kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa według norm przepisanych.

Odwołujący wskazał, że w jego ocenie, przy ustalaniu okresu pracy w warunkach szczególnych, organ niesłusznie pominął okresy pracy na rzecz Zakładu (...), w którym w okresie od 16 września 1976 r. do 31 sierpnia 1983 r., wykonywał on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązki Maszynisty Maszyn Arkuszowych. Praca ta zdaniem odwołującego kwalifikuje się jako wykonywana w szczególnych warunkach zgodnie z Wykazem A Dział XI pkt 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze, co również potwierdza świadectwo pracy wystawione przez Zakład.

Odwołujący wskazał, że przez cały okres zatrudnienia w Zakładzie (...), zakres jego obowiązków był stały i polegał na obsłudze maszyn offsetowo-arkuszowych w przemyśle poligraficznym. Odwołujący się miał również stały kontakt ze szkodliwymi substancjami chemicznymi wykorzystywanymi w drukarstwie.

Fakt, że na świadectwie pracy obok „Maszynisty Maszyn Arkuszowych”, widnieje również stanowisko „operator”, wynika jedynie z przyczyn hierarchii w Zakładzie, bowiem początkowo odwołujący się musiał przejść przyuczenie do zawodu, zanim uzyskał kwalifikacje samodzielnego Maszynisty. Z tych względów i z uwzględnieniem bezspornych

okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych, w ocenie odwołującego należy uznać, że spełnił wszelkie ustawowe przesłanki uzyskania rekompensaty (odwołanie k. 3-6 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. ZUS uzasadnił stanowisko wskazując, że odwołujący się nie udowodnił piętnastoletniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Do stażu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie przyjął okresu zatrudnienia w Zakładach (...) od 16 września 1976 r. do 31 sierpnia 1983 r., ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Złożone do akt rentowych dokumenty wydane przez archiwum (k.13-35 tom II akt rentowych) nie są wystarczające dla organu rentowego do uznania spornego okresu za pracę w szczególnych warunkach.

Ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach w oparciu o inne niż wskazane w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) dowody np. zeznania świadków jest dopuszczalne jedynie w postępowaniu odwoławczym (uchwała SN z 27.05.1985r., sygn. akt III UZP 5/85).

Oddział uznał za udowodniony staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 11 lat, 7 miesięcy i 13 dni, tj. zatrudnienie w (...) od 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1995 r. (k. 67 tom II akt rentowych) (odpowiedź na odwołanie k. 8-9 a.s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. M. urodził się (...)

W okresie od 16 września 1976 r. do 31 sierpnia 1983 r. odwołujący był zatrudniony w Zakładach (...) na stanowisku maszynisty maszyn arkuszowych. Początkowo stanowisko ubezpieczonego zostało wskazywane jako operator, gdyż musiał zostać przeszkolony do zawodu zanim uzyskał kwalifikacje do samodzielnego maszynisty. Szkolenie zawodowe polegało na tym, że pracownik był przyjęty na stanowisko pracy - w przypadku odwołującego - operatora maszyn wkłesłodrukowych tzw. pomocnika. W skład zespołu wchodził maszynista i operator. Maszynista był bezpośrednim przełożonym operatora. Operator miał w zakresie obowiązków: mycie maszyny razem z maszynistą, przygotowanie cylindra do maszyny i zamocowanie go. Maszynista musiał mieć osobę odbierającą zadrukowane arkusze, która sygnalizowała problemy. Odwołujący obsługiwał maszynę razem z maszynistą. Wrzucał formę drukową do cylindra. Maszynista odpowiadał za jakość druku. Wraz z odwołującym wykonywali obowiązki wspólnie i zamiennie, uzupełniali się. Mieli niekiedy do pomocy brakarkę, gdy był np. słabej jakości papier. Odwołujący pracował po 7 godzin dziennie. Miał kontakt z substancjami toksycznymi: ksylenem i toluenem. Normy hałasu w miejscu pracy były na pograniczu dopuszczalnych. Po szkoleniu odwołujący został maszynistą - samodzielnym pracownikiem. Odwołujący pracował na 2 zmiany. Ponoślił odpowiedzialność za wykonany druk i miał pomocnika, który z nim pracował. Był maszynistą do końca okresu zatrudnienia. Na zwolnieniu lekarskim przebywał jedynie przez 2 tygodnie, gdy miał zerwaną torebkę stawową. Nie przebywał na urlopie bezpłatnym. Pracownicy, którzy byli zatrudnieni na stanowisku odwołującego, otrzymywali świadectwo pracy w warunkach szczególnych. Ubezpieczony nie otrzymał od zakładu pracy świadectwa pracy w warunkach szczególnych (świadectwo pracy z 31 sierpnia 1983 r. k. 5 tomu I a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 7 tomu I a.r., akta osobowe, zeznania świadka K. B. k. 27-27v a.s., zeznania odwołującego k. 27v-28 a.s.,).

Następnie, od 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1995 r. odwołujący pracował w (...) w W. na stanowisku maszynisty offsetowego, samodzielnego technologa, mistrza maszyn i specjalisty technologa. W okresie od 11 maja 1994 r. do 31 grudnia 1996 r. był zatrudniony w Zespole Publicznym Zakładów (...) w wymiarze połowy etatu na stanowisku dozorca. Od 5 maja 1995 r. do 31 maja 1995 r. pracował jako specjalista ds. sprzedaży w (...) właściciel J. C.. Następnie od 1 czerwca 1995 r. do 25 lutego 2022 r. był zatrudniony w (...) sp. z o.o. na stanowisku dozorca technicznego (świadectwo pracy k. 9 tomu I a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 11 tomu I a.r., świadectwo pracy z 6 stycznia 1997 r. k. 17 tomu I a.r., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 19 tomu I a.r., świadectwo pracy z 20 kwietnia 2003 r. k. 21 tomu I a.r., świadectwo pracy z 25 lutego 2022 r. k. 45 tomu II a.r.).

Z. M. 11 stycznia 2022 r. złożył wniosek o przyznanie emerytury, załączając odpis przechowawcy z dokumentacji o zatrudnieniu w warunkach szkodliwych, szczególnych, uciążliwych zgodnie z wykazem stanowisk opublikowanym w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w Zakładach (...) w W. (wniosek z 11 stycznia 2022 r. k. 1-5 tomu II a.r., odpis przechowawcy z dokumentacji k., 15-35 tomu II a.r.).

Decyzją z 15 lutego 2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał odwołującemu zaliczkę na poczet emerytury od 5 lutego 2022 r., tj. od daty osiągnięcia wieku 65 lat (decyzja z 15 lutego 2022 r. k. 57 tomu II a.r.). Następnie decyzją z 9 marca 2022 r. Zakład ponownie ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od 5 lutego 2022 r. (decyzja z 9 marca 2022 r. k. 47 tomu II a.r.).

19 kwietnia 2022 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie mu prawa do rekompensaty na podstawie załączonego zaświadczenia z (...) o zatrudnieniu w szczególnych warunkach w okresie od 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1995 r. (wniosek i zaświadczenie k. 63-67 tomu II a.r.).

Decyzją z 29 kwietnia 2022 r. organ rentowy odmówił Z. M. prawa do rekompensaty z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w szczególnych warunkach do 1 stycznia 2009 r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że nie zaliczono ubezpieczonemu okresu zatrudnienia w Zakładach (...) od 16 września 1976 r. do 31 sierpnia 1983 r., ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Złożone do akt rentowych dokumenty wydane przez archiwum (k.13-35 tom II akt rentowych) nie są wystarczające dla organu rentowego do uznania spornego okresu za pracę w szczególnych warunkach. Na podstawie przedłożonych dokumentów za udokumentowany okres pracy w szczególnych warunkach organ uwzględnił okres zatrudnienia w (...) od 1 września 1983 r. do 30 kwietnia 1995 r. w wymiarze 11 lat, 7 miesięcy, 13 dni po wyłączeniu okresu nieskładkowego z tytułu choroby w ilości 17 dni (decyzja z 29 kwietnia 2022 r. k. 71 tomu II a.r.).

Od powyższej decyzji Z. M. złożył odwołanie, inicjując niniejsze postępowanie (odwołanie k. 3-5 a.s.).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych odwołującego oraz w jego aktach osobowych, a także na podstawie wiarygodnych zeznań świadka K. B. i odwołującego Z. M.. Zdaniem sądu, dokumenty, w zakresie w jakim sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Zeznania odwołującego się sąd ocenił jako wiarygodne, bowiem w sposób logiczny wyjaśnił, na czym polegała jego praca w Zakładzie (...) w okresie od 16 września 1976 r. do 31 sierpnia 1983 r. Ponadto, sąd za podstawę ustaleń faktycznych przyjął wiarygodne zeznania świadka K. B., który z odwołującym się pracował w Zakładzie (...). Zdaniem sądu, z uwagi na spójność zeznań ubezpieczonego, świadka i dokumentów, nie było podstaw do kwestionowania ich wiarygodności.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie Z. M. zasługiwało na uwzględnienie.

Regulacja dotycząca rekompensaty z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych, o którą ubiegał się Z. M., została wprowadzona do ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1340). Art. 2 pkt 5 tej ustawy zawiera definicję rekompensaty rozumianej jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeą prawa do emerytury pomostowej. Z kolei warunki jej przyznawania oraz sposób jej obliczenia określają art. 21 – 23 zamieszczone w Rozdziale III „Rekompensata”. Art. 23 stanowi, że ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę oraz że przyznawana jest ona w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W art. 21 ust. 1 ustawy wskazano natomiast, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Z art. 21 ust. 2 ustawy wynika zaś, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazywane art. 2 pkt 5 i art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych formułują dwie zasadnicze przesłanki nabycia prawa do rekompensaty: 1) nienabycie prawa do emerytury pomostowej, 2) osiągnięcie okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynoszącego co najmniej 15 lat. Z kolei w art. 21 ust. 2 tej ustawy została zawarta przesłanka negatywna, którą stanowi nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Może ona budzić wątpliwości, gdyż literalna wykładnia tego wyrwanego z kontekstu normatywnego przepisu może prowadzić do wniosku, że prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie tym osobom, które nie nabyły prawa do jakiegokolwiek emerytury z FUS. Skoro jednak, zgodnie z art. 23 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na pracę w warunkach szczególnych, obliczanej według formuły zdefiniowanego świadczenia. Nabycie prawa do takiego tylko świadczenia stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty. Natomiast nabycie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 5.05.2017 r., III AUa 2047/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14.12.2015 r., III AUa 1070/15, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 22.09.2017 r., III AUa 529/16).

Jeśli chodzi o wskazane wyżej przesłanki pozytywne nabycia prawa do rekompensaty, to analiza cytowanych przepisów ustawy o emeryturach pomostowych prowadzi do wniosku, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone po 1948 r., które przed 1 stycznia 2009 r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Podobnie jak przy ustalaniu tego okresu na potrzeby przyznania emerytury w niższym wieku emerytalnym, tak przy ustalaniu prawa do rekompensaty będą uwzględnione tylko okresy, w których praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nawet jeśli tego prawa nie zrealizowała. Per analogiam prawa do rekompensaty nie ma osoba, która nie przeszła na emeryturę wcześniej niż mimo spełnienia warunków.

Okresy pracy określone w ust. 1 § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do rozporządzenia lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2). Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy. Wymaga jednak podkreślenia, a zgodnie z poglądem ugruntowanym w orzecznictwie, nieprzedstawienie takiego dokumentu nie oznacza braku możliwości wykazania faktu wykonywania pracy w warunkach szczególnych przy użyciu innych środków dowodowych. Wskazuje się bowiem, że okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach może być dowodzona wszelkimi środkami dowodowymi, przy czym sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu przed sądem odwoławczym, w przypadku nieposiadania przez wnioskodawcę świadectwa, o którym mowa w § 2 ust. 2 rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r. bądź niemożności jego uzyskania (np. z uwagi na likwidację zakładu pracy), dopuszczalne jest dopuszczenie innych dowodów na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - w szczególności dokumentacji z akt osobowych, zeznań świadków oraz innych dowodów mogących pozwolić na wykazanie tej okoliczności (zob. uchwały Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r., III UZP 6/84; z 21 września 1984 r., III UZP 48/84; a także wyroki:

Sądu Najwyższego z 8 kwietnia 1999 r., II UKN 619; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 14 grudnia 2004 r., III AUa 2474/03; Sądu Okręgowego w Tarnowie z 4 października 2013 r., IV U 1284/13).

Przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. uznają za pracę w szczególnych warunkach wyłącznie zatrudnienie przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (np. 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (wyroki Sądu Najwyższego z 14 września 2007 r., III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z 19 września 2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, LEX nr 483283; z 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75; z 24 marca 2009 r., I PK 194/08. LEX nr 528152 i z 1 czerwca 2010 r., II UK 21/10, LEX nr 619638).

Dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazach A lub B stanowiących załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W rozpatrywanej sprawie organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczono ubezpieczonemu okresu zatrudnienia w Zakładach (...) od 16 września 1976 r. do 31 sierpnia 1983 r., ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Złożone do akt rentowych dokumenty wydane przez archiwum (k.13-35 tom II akt rentowych) nie są wystarczające dla organu rentowego do uznania spornego okresu za pracę w szczególnych warunkach.

Istotnie, ubezpieczony nie posiada świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach, jednak z przedstawionej przez niego dokumentacji oraz zeznań jego i świadka K. B. wynika, że wykonywana przez niego praca w spornym okresie odpowiada określonej w wykazie A Dział XI pkt 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze. W ocenie sądu, pomimo powyższego braku świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach należało zakwalifikować powyższy okres zatrudnienia ubezpieczonego jako pracę w szczególnych warunkach, bowiem zatrudnienie w charakterze maszynisty maszyn arkuszowych odpowiada zatrudnieniu na stanowisku w szczególnych warunkach wskazanym w przytoczonym wyżej wykazie. Powyższe wynika przede wszystkim z zeznań odwołującego i świadka, a także z przedłożonych w toku postępowania dokumentów, w tym w szczególności z jego akt osobowych. Świadek i odwołujący wspólnie wskazali, że ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia w Zakładzie (...) wykonywał obowiązki maszynisty maszyn arkuszowych, najpierw przechodząc szkolenie w celu możliwości pracowania na samodzielnym stanowisku maszynisty, a następnie pracując na tym stanowisku i mając pracownika do pomocy. Z ich zeznań wynika, że odwołujący pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Jedynie przez okres 2 tygodni przebywał na zwolnieniu lekarskim, odwołujący w spornym okresie nie wykonywał innych czynności. Jego praca związana była z kontaktem z toksycznymi substancjami i odbywała się w hałasie. Świadek oraz odwołujący wskazali, że inni pracownicy na stanowisku odwołującego otrzymali świadectwa pracy w warunkach szczególnych, wobec czego należy uznać, że niedostarczenie go odwołującemu było jedynie niedopatrzaniem pracodawcy.

Należy podnieść, że wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest jednak dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. i nie stanowi dowodu tego co zostało w nim odnotowane. Taki walor mają wyłącznie dokumenty urzędowe, do których w myśl stosowanego a contrario art.

244 § 1 k.p.c. nie zalicza się świadectwa pracy, skoro nie zostało sporządzone przez organy władzy publicznej ani inne organy państwowe (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 grudnia 2013 r., III AUa 783/13, Lex nr 1409118). Jednakże w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych nie ma takich ograniczeń dowodowych jak w postępowaniu przez Zakładem i wnioskodawca nie tylko świadectwem pracy w warunkach szczególnych może wykazać, że faktycznie pracował w warunkach szczególnych. W tym celu może przedstawić również i inne dowody. Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z 4 listopada 2008 roku (III AUa 3113/08, Lex nr 552003) „Świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi domniemanie i podstawę do przyjęcia, że okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych, o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W sytuacji, kiedy brak wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia, czy ubezpieczony zajmował któreś ze stanowisk pracy wymienionych w załącznikach nr 1 lub 2 do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.” Takie też postępowanie należy prowadzić, kiedy organ rentowy zakwestionuje fakty wskazane w tego rodzaju świadectwie (wyrok Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2009 r., I UK 77/09, Lex nr 558288). Jeśli chodzi natomiast o zajmowane przez wnioskodawcę stanowiska, to podkreślić trzeba, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, że dla oceny czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzanej mu pracy (wyrok Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, Lex Nr 1455235).

Uwzględniając zaprezentowane poglądy i przepisy, sąd – ustalając czy Z. M. wykonywał pracę w warunkach szczególnych w Zakładach (...) od 16 września 1976r. do 31 sierpnia 1983 r. przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe, na podstawie którego ustalił, że ubezpieczony w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę maszynisty maszyn arkuszowych. W ocenie sądu, praca Z. M. odpowiada pracy w szczególnych warunkach wymienionej w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) w wykazie A, Dział XI pkt 4 Prace w przemyśle poligraficznym, Drukowanie i uszlachetniania druków.

Mając na uwadze powyższe, sąd ocenił, że ubezpieczony spełnił przesłanki, by uzyskać prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych, bowiem łącznie biorąc pod uwagę okres pracy w warunkach szczególnych w (...) zaliczony przez organ rentowy oraz sporny okres, który zdaniem sądu powinien być również uznany za okres pracy w warunkach szczególnych, legitymuje się on dłuższym niż 15 letni okresem pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Jednocześnie nie zaistniały te przesłanki negatywne, które wykluczyłyby możliwość przyznania mu świadczenia. Ubezpieczony nie uzyskał bowiem prawa do emerytury pomostowej ani do emerytury wcześniejszej.

Podsumowując, sąd zmienił zaskarżoną decyzję na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych.

O kosztach zastępstwa procesowego sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. rozstrzygającego o zasadzie odpowiedzialności za wynik postępowania. Natomiast ich wysokość została ustalona na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015r. poz. 1800).